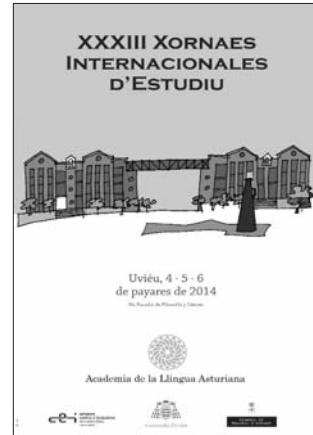

XXXIII Xornaes Internacionales d'Estudiu

Los díes 4, 5 y 6 del pasáu mes de payares de 2014, l'Academia de la Llingua Asturiana celebró como davezu, nel Salón d'Actos de la Facultá de Filosofía y Lletres nel Campus d'Humanidaes n'Uviéu, les sesiones de les *XXXIII Xornaes Internacionales d'Estudiu*.

El «Entamu» oficial de les Xornaes el martes día 4, a les 12:00 hores, presidiéronlu la Vicerrectora d'Investigación y Campus d'Escelencia Internacional, Paz Suárez Rendueles, la Decana de la Facultá de Filosofía y Lletres, Cristina Valdés Rodríguez, y la Presidenta de l'Academia, Ana Mª Cano. Tres les sos intervenciones tuvo llugar la presentación de les ediciones dixitales de les revistes *Lletres Asturianas* 111 y *Ciencias. Cartafueyos Asturianos de Ciencia y Teunoloxía* 4, dirixida ésta por Carlos Lastra y fecha en collaboración cola Universidá. Presentóse tamién la nueva web de l'Academia [<http://www.academia-delalingua.com/>], con un formatu mui actualizáu y enforma operativu, iguáu por David Melendi Palacio, profesor del Departamentu d'Informática de la Universidá d'Uviéu y miembru correspondiente de l'ALLA.

La profesora *Clarinda de Azevedo Maia*, de la Universidá de Coimbra, foi la encargada de pronunciar la primera de les ponencies del Conceyu, «História da língua: elaboração e standardização. Alguns parâmetros para o análise destes processos nas Astúrias». A esta ponencia axuntárense llueu esi mesmu día les de: *Enrique del Teso* (Universidá d'Uviéu), que faló de «L'amestáu urbanu. Cuestiones de normativa y llingua escrita»; *Elena E. Rodríguez Díaz* (Universidá de Huelva), trató de «El procesu de imposición de modelos lingüísticos en la Edad Moderna: el caso del patronímico Díez/Díaz en Sayambre»; *Alexander Ibarz* (Universidá de Reading)» presentó «El Regnum Asturorum y los reinos hispánicos mencionados en *L'Abreujamens de las historias* (c. 1323) y el *Compendium Historiarum* (c. 1320) de Paolino de Venecia»; *Rosabel San Segundo Cachero* (Universidá de Lisboa), intervino con «El neutro de materia na morfoloxía nominal del asturianu del Conceyu de L.lena».

Les demás ponencies presentaes fueron «*Cuando examen les abeyes: primer testu lliterariu n'asturianu y la so importancia na historia de la lliteratura*», de José Miguel Lamalfa Díaz (Universidá d'Uviéu); «*Tradición clásica nel teatru en llingua asturiana*», de Ramiro González Delgado (Universidá d'Extremadura); «*Una arqueoloxía pal paisaxe rural asturianu*», de Margarita Fernández Mier (Universidá de Lleón) y David González Álvarez (Universidá Complutense); y «*Ideología lingüística y lexicografía*», de Coloma Leal Galcerán (Universidá de Barcelona).

Asina mesmo, presentáronse tamién nes xornaes un total de 12 comunicaciones: *Xosé Ramón Iglesias Cueva*, «Les primeres obres de Pepín de Pría»; *Pablo Rodríguez Medina*, «Incidencia del mediu, condicionamientu y estratexes lliteraries n' *El cuadernu de rayes* de Miguel Allende»; *Inaciu Galán y González*, «Adautación del enseñu del asturianu al Marcu Común Européu de Referencia pa Llingües»; *Vicente García Oliva*, «Vides paraleles (que converxen nun puntu) de don Xuan Junquera Huergo y don Xosé Napoléon Acebal y Morán»; *Clara Elena Prieto Entrialgo* «¿Cómo ye, ho? Usos y valores de la interxeición *ho* nel asturianu actual»; *Pablo Suárez García*, «L' arte la guerra. Sobre'l léxicu bélicu na nuesa llingua»; *José Antonio Menéndez Sanz & Adolfo García Martínez & José Ángel Gayol*, «Asturies incorporada: averamientu a les espresiones-mundu nel ámbitu asturianu»; *Alberto Gómez Bautista*, «Algunas notas sobre la formación de palabras en mirandés»; *Manuel de Abol-Brason*, «La nación de Asturias: realidad histórica frente a manipulación»; *Xulio Llana Fernández*, «Llamar por teléfonu-Llamar pel teléfonu»; *Xuan Xosé Lajo*, «Los posesivos en Senabria: variantes y sintaxis»; y *Loreto Díaz Suárez*, «L' asturianu y les llingües de la Península Ibérica: taxonomía y denominación nos llibros de testu».

Nestes *xxxiii Xornaes* hubo llugar tamién pa la presentación de dos trabayos señalaos, dos atles d' especial valir pa la llingua asturiana:

Atlas de los modelos entonativos d' Asturias, del Grupu AMPER-Astur que coordina la profesora del Departamentu de Filoloxía Española y miembru de númberu de l' Academia, *Carmen Muñiz Cachón*. El proyeutu AMPER (Atlas Multimedia Prosódicu del Espaciu Románicu) ye un proyeutu panrománicu entamáu en 2001 dende'l Centre de Dialectologie de la Universidá Stendhall Grenoble III polos profesores Michel Contini y Alberto Romano (Universidá de Turín). Tien como oxetivu cimero ellaborar un estudiu detalláu de la prosodia de les distintes llingües romániques, abarca ocho dominios llingüísticos (galorrománicu, italo-románicu, portugués, rumanu, catalán, gallego, español y asturianu) y ta formáu por 15 grupos de trabayu de 30 universidaes europees y americanes. Los resultados del estudiu d' Asturias, entamáu en 2004 y qu' inclúi asturianu, gallego-asturianu y castellanu, son los que se presentaron nes Xornaes. El Grupu AMPER-Astur fórmenlu actualmente, amás de la yá citada Carmen Muñiz Cachón, Norberto Corral Blanco, Mercedes Alvarellos Pedrero, Lucía Menéndez Suárez, Liliana Díaz Gómez y Ruth González Rodríguez.

Atlas Sonoru de la Llingua Asturiana (2003-2010). Ye proyeutu sofitaú pol Muséu del Pueblu d' Asturias y la Fundación Municipal de Cultura, Educación y Universidá Popular del Conceyu de Xixón y coordinaú por *Jesús Suarez López*, que cuntó tamién cola collaboración de Naciu Riguilón, Antón Fernández Martínez y René de Coupaud, amás d' otros persones y entidaes, ente elles l' ALLA. Con cinco volúmenes asoleyaos en formatu CD y audio con un cartafueyu informativu [I. Suroccidente d' Asturias, II. Centro-occidente d' Asturias (Miranda,

Grau, Tameza, Teberga y Quirós), iii. La Montaña Central d'Asturies (L.lena, Riosa, Morcín, Mieres y Ayer), iv. El Valle'l Nalón (Llangréu, Samartín del Rei Aurelio, Llaviana, Sobrescobiu y Casu), v. El cordal oriental d'Asturies (Ponga, Amieva, Cangues d'Onís y Cabrales)], ufierta un total de 63 grabaciones. Estes grabaciones púnxoles a llibre disposición el Muséu del Pueblu d'Asturies na web de la Rede de Museos Etnográficos d'Asturies [http://redmeda.com/web/?page_id=4657] llueu d'asoleyaos los cinco volúmenes.

Homenaxe a Miguel Ramos Corrada

El día 17 d'avientu, a les 7 de la tarde, l'Academia de la Llingua Asturiana celebró un actu d'homenax n'alcordanza del profesor Miguel Ramos Corrada, profesor de la Universidá d'Uviéu y vicepresidente de l'ALLA, na sala de conferencies del Antiguu Institutu Xovellanos de Xixón.

Nel actu intervinieron: Carlos Rubiera Tuya, Conceyal d'Educación, Cultura, Mucedá y Fiestes del Conceyu de Xixón; Ramón Pérez, en representación de la UNED n'Asturies; Ana María Fueyo Llana, Direutora Xeneral de Política Llingüística del Gobiernu del Principáu d'Asturies; Vicente Gotor Santamaría, Rector de la Universidá d'Uviéu; y Ana Mª Cano González, Presidenta de l'Academia de la Llingua Asturiana. Ente'l munchu públicu qu'asisitió al actu alcontrábase la familia del profesor Ramos Corrada.

Nesta xornada institucional presentóse'l llibru *Estudios lliterarios y otros trabayos*, obra que recueye'l llabor del profesor Ramos Corrada como especialista en Lliteratura Asturiana [*cfr.* referencia bibliográfica en LLA 111 (2014: 281-282)].

La especialidá docente de Llingua Asturiana pa Educación Secundaria

El pasáu 14 de xineru, el Ministru d'Educación, José Ignacio Wert, volvió a negar la creación de la Especialidá Docente de Llingua Asturiana pal profesoraú d'Educación Secundaria na xunta de la Conferencia Sectorial d'Educación convocada pol Ministeriu p'analizar el segundu Decretu d'Especialidaes de Secundaria, fechu públicu pol Ministeriu n'avientu de 2014 (la primer redaición presentada por Wert descartárese al refugalu dafechu toles instancies implicaes). El Principáu d'Asturies tuvo representáu nesa xunta pola Direutora Xeneral de FP, Desendolcu Curricular y Anovación Educativa. L'Academia de la Llingua Asturiana convocó una rueda de prensa y fixo públicu'l comunicáu que se produz darréu.

La especialidá docente de Llingua Asturiana y l'actuación del Gobiernu del Principáu d'Asturies

Ayeri, miércoles 14, el Ministeriu d'Educación convocó en Madrid a la Conferencia Sectorial d'Educación pa conocer, ente otres cuestiones, la opinión de les Comunidaes Autónomes al rodiu del Proyeutu de Decretu de les Especialidaes Docentes d'Educación Secundaria.

Asturies, a la escontra d'otres comunidaes, nun tuvo representada pola Consejera d'Educación, sinón pola recién nomada Direutora Xeneral de Desarrollu Curricular ya Innovación Educativa, Dª Victorina Fernández. Ye xustamente esta la que tresmite, como resultáu de la so xestión, la negativa del ministru Wert a reconocer la especialidá docente de Llingua Asturiana pal profesoraú d'asturianu d'Educación Secundaria.

Darréu de lo anterior, l'Academia de la Llingua Asturiana, cumpliendo'l so deber institucional de tutela de los derechos llingüísticos de los asturianos, quier manifestar lo siguiente:

1. Ye inconcebible dafechu que'l profesoraú de Llingua Asturiana de toles estayes educatives tenga una formación universitaria oficial y homologable a la del restu de profesionales docentes y nun tenga, ensin embargu, reconocida la especialidá pa poder participar en concursos d'oposición o tresllaos n'igualdá de condiciones que les de los otros colectivos docentes.
2. Ye llamentable que la defensa de la petición asturiana nun se fixere al nivel de la importancia que corresponde a esta demanda histórica del sistema educativu n'Asturies. L'Academia alvirtió a la Sra. Consejera, reiteradamente y en tiempu, nel sen de qu'un tema tan delicáu como esti esixía una xestión personal y decidida de la propia titular de la Consejería.
3. Ye una gran inxenuidá –o otra cosa– camentar que'l Ministeriu va dicir que sí, de mano, ensin una negociación fecha con convicción per parte del Gobiernu d'Asturies, na que s'argumente con datos educativos (alumnáu, centros, profesores, etc. a los qu'afecta esta decisión) la necesidá de la demanda.
4. Ye inconcebible que'l Gobiernu del Principáu d'Asturies se conforme con un «non» –con que «Wert dixo non»–. Esta primer negativa nun tien por qué ser definitiva, sinón qu'hai que seguir negociando y argumentando pa que'l Ministeriu entre en razón y rectifique.

L'Academia, llueu de lo anterior, entiende que de nengún mou se pue dar por zarrada esta cuestión, sinón que'l Gobiernu d'Asturies, al máximu nivel, ye dicir la Sra. Consejera d'Educación o, inclusive, el Sr. Presidente del Principáu, D. Javier Fernández, tien que retomar la iniciativa y solicitar, con calter d'urxencia, un alcuentru específicu y billateral col Ministeriu pa solucionar definitivamente esta cuestión. Esto ye una responsabilidá del Gobiernu d'Asturies y nun pue haber equi dexación de funciones.

L'Academia de la Llingua Asturiana, nel so casu, ufiértase pa participar nesti alcuentru (Ministeriu-Principáu) pa encontrar téunicamente la discusión y ver de llograr una redaición afayadiza del Decretu d'Especialidaes que respete los intereses profesionales del profesoraú de Llingua Asturiana.

Uviéu, 15 de xineru de 2015

ACADEMIA DE LA LLINGUA ASTURIANA

Un mes dempués, el 3 de febreru, el Conseyu Escolar del Estáu, na xunta celebrada pa ellaborar el dictame sobre'l citáu decretu, dio'l preste a la propuesta d'incluyir la posibilidá de creación de la Especialidá Docente nel Real Decretu d'Especialidaes de la Educación Secundaria a propuesta de la Comunidá Autónoma. El testu diz asina:

«4. En aquelles comunidaes autónomas en las que existan llingües no oficiales que gocen de protección oficial y formen parte del currículu, los cuerpos de catedráticos de enseñanza secundaria y de profesores de enseñanza secundaria podrán tener asimismo, a petición de la Comunidá Autónoma y según necesidaes educatives, la especialidá propia de la llingua respectiva. Las administraciones correspondientes determinarán la atribución docente a dichas especialidaes por analogía con lo dispuesto en este Real Decretu para la especialidá de Llingua Castellana y Literatura»

Eleiciones a la Vicepresidencia de l'Academia de la Llingua Asturiana

Na xunta extraordinaria de l'Academia de la Llingua Asturiana celebrada'l 21 de payares de 2014, el plenu de la mesma elixó como Vicepresidente de la institución al Académicu D. *Xosé Antón González Riaño*, pedagogu, profesor titular de la Universidá d'Uviéu, responsable del Programa de Formación de l'Academia y Direutor de la Universidá Asturiana de Branu (UABRA).

El cargu de Vicepresidente quedare vacante tres el fallecimientu, n'agostu de 2013, del profesor Miguel Ramos Corrada, que desempeñó'l cargu a lo llargo de dellos mandatos.

L'Academia dio anuncia pública del nomamientu na mesma fecha.

Pautu de collaboración cola Sociedá Internacional de Bioética (SIBI)

L'Academia de la Llingua Asturiana y la Sociedá Internacional de Bioética (SIBI) roblaron en Xixón el mes d'avientu de 2014 un pautu de collaboración ente les dos instituciones. Nel actu participaron el Dr. Marcelo Palacios Alonso, patronu fundador de la SIBI con funciones delegaes, y Ana Mª Cano González y Carlos Lastra López, Presidenta y Ayalgueru de l'Academia respetivamente. Ente otro, nel pautu recuéyense alcuerdos de traducción y edición de testos, asina como la participación de l'Academia nel Ciclu Añal de Conferencies de la SIBI.

El primer resultáu d'esta collaboración ye la traducción al asturianu de la *Convención pa la Proteición de los Derechos Humanos y de la Dignidá del Ser Humanu al respetive de les aplicaciones de la Bioloxía y la Medicina (Convención sobre los Derechos Humanos y la Biomedicina)*, conocíu internacionalmente como *Convención d'Asturies de Bioética*, el documentu fundacional de la SIBI, ella-boráu nel Conseyu d'Europa y robláu en Xixón el 4 d'abril de 1997.

II Xornada «Llingua Asturiana y Educación»

Col sofitu de la Universidá d'Uviéu y la collaboración del Principáu d'Asturies, el Conceyu d'Uviéu y otres entidaes y organizaciones, celebróse na Facultá de Formación del Profesoráu y Educación el día 13 de payares de 2014 la II Xornada «Llingua Asturiana y Educación», onde participaron como ponentes Ana Mª Fueyo Llancea (Direutora Xeneral de Política Llingüística); José Luis Remis (Asesor Téunicu Docente de la Consejería d'Educación); Xosé Antón González Riaño y Jesús García Albá (profesores de la Universidá d'Uviéu); Xandru Armesto, Pablo Rodríguez Medina y Vítor Suárez (enseñantes) y Antón Fernández Martínez «Ambás» y Ramsés Ilesies (tradición oral y musical asturiana). Presentáronse tamién una mesa redonda sobre «La llingua asturiana dende la perspeutiva sindical», una comunicación de la Xunta Estudiantil Asturiana («La llingua asturiana na mocedá: presente y perspeutives de futuru») y una prestosa xera d'aplicación escolar: «El cantar del vasu» (de «Xuncir»).

XXVIII Premios «Andrés Solar» de la Xunta pola Defensa de la Llingua Asturiana

Los XVIII Premios «Andrés Solar» de la Xunta pola Defensa de la Llingua entregáronse'l sábadu 20 d'avientu nel Patiu Central del Antiguu Institutu Xovellanos de Xixón. El 'Pegollu' concedióse esti añu a la «Asociación Reciella (Families pol asturianu)», por llevar alantre «un proyeutu intensu d'actividaes, talleres, cursos, conciertos, xuegos, materiales... too ello pa favorecer la tresmisión interxeneracional del asturianu nes edaes más tempranes». El 'Madreñazu' correspondió a la CONCAPA (Confederación Católica Nacional de Padres de Alumnos) na persona de Sandra Ruiz, representante d'esa organización n'Asturies, «qu'a lo llargo d'esti añu vien atacando sistemáticamente la presencia de la llingua asturiana nel sistema educativu, y avalando y defendiendo les práctiques de determinaos centros educativos pa burllar la llei y nun ufiertar l'asignatura».

8 de mayu de 2015

* * *

XXXVI Día de les Lletres Asturianas

**L'Academia de la Llingua Asturiana celebrará esti día
como davezu y fai brinde a toos y a toes pa que per toa
Asturies s'entamen actos**

N'alcordanza de
Amadeu Ferreira
 (Sendín 1950-Lisboa 2015)

El pasáu 1 de marzu de 2015, a los 64 años d'edá, morría en Lisboa'l poeta, escritor y xurista Amadeu Ferreira, ún de los más destacaos escritores y defensores del mirandés.

El Dr. Amadeu Ferreira nació en Sendín, Miranda de l Douro, el 29 de xunetu de 1950. Presidente de l'Associaçon de la Lhéngua Mirandesa, presidente de l'Academia de Lletres de Trás-Is-Montes, vicepresidente de la Comisión del Mercáu de Valores (CMV), profesor convidáu de la Facultá de Derechu de la Universidá Nueva de Lisboa, miembru del Conseyu Xeneral del Institutu Politéunicu de Bregancia y, dende 2004, comendador de la Orde del Méritu de la República Portuguesa, la so producción como escritor y traductor en mirandés, tamién baxo los nomatos de Fracisco Niebro, Marcus Miranda o Fonso Roixo, ye estensa y granible, lo mesmo que'l so llabor na defensa y promoción del mirandés.

Baxo'l nomatu «Fracisco Niebro» publicó dellos llibros, sobre manera de poemes y cuentos, nos que destaquen: *Cebadeiros* (poesía); *Las Cuntas de Tiu Juquin* (cuentos); *L Ancanto de las Arribas de l Douro* (poesía); *Cula Torna Ampuosta Quienquiera Ara / Em Cama Feita Qualquer Um Se Ajeita* (poesía, bilingüe mirandés-portugués); *L Filico i l Nobielho* (cuentu pa neños, ilustráu por Sara Cangueiro); *Pul Alrobés de ls Calhos / Por Dentro dos Calos* (poesía, bilingüe mirandés-portugués); *L Segredo de Peinha Campanha* (cuentu pa neños, ilustráu por Sara Cangueiro); *Ars Vivendi, Ars Moriendi* (poesía); *Lhéngua Mirandesa: Manifesto an Modo de Hino / Lingua Mirandesa: Manifesto em Forma de Hino* (manifiestu, bilingüe mirandés-portugués) y *Norteando* (con Luís Borges). Baxo'l nomatu de «Marcus Miranda» asoleyó *Falar Para Nun Morrer* (teatru) y *Poetas Lhatinos*, torna al mirandés de poemes de la dómina clásica, sobre manera d'Horacio, Virxilio y Catulo. Y col nomatu de «Fonso Roixo» publicó *L Purmeiro Lhibro de Bersos* y *L Segundo Lhibro de Bersos*.

Foi tamién traductor de poetas d'estremaes llingües y nacionalidaes y fixo la traducción íntegra al mirandés de *Ls Lusíadas*, de Luís de Camões o *Ls Quatro Evangelhos*; *Asterix, l Goulés*; *L Galaton* (con José Pedro Ferreira); *Mirandés, Stória dua Lhéngua i dun Pobo*, de José Ruy, o *Mensaige*, de Fernando Pessoa.

El Dr. Amadeu Ferreira collaboró a lo llargo de los años cola Academia de la Llingua Asturiana. Amueses d'esa collaboración son los testos que fixo llegar a l'Academia de la torna de delles endeches de Luís de Camões, fecha por Bernardo Acevedo y Huelves ya inxertes nel volume iguáu por Xavier da Cunha *Pre-*

tidão de amor. Endechas de Camões a Bárbara escrava seguidas da respectiva traducção em várias línguase antecidas de um preambulo (Lisboa, Imprensa Nacional, 1893)* y la so participación nes XXII *Xornaes Internacionais d'Estudiu*, nel añu 2003, con un trabayu sobre «L dreito lhenguístico pertués i la lhén-gua mirandesa».

ACADEMIA DE LA LINGUA ASTURIANA

---

* Asoleyaes en *Lletres Asturianas* 81 (2002: 108-110).